

Vår dato
04.04.2022

Vår referanse
22/1530-6/ LIE1

Vår saksbehandler
Line Eldring, tlf. 976 07 512

Deres dato

Deres referanse

Norgesmodellen i bygg: Noen overordnede innspill fra Fellesforbundet

Det er gode grunner til at strenge krav til seriøsitet i offentlige anskaffelser anses som så viktig i Fellesforbundet. Vi organiserer bygningsarbeidere, og har også mange medlemmer i andre bransjer hvor standarden på offentlige innkjøp har stor betydning – som for eksempel i transport og servering. Gjennom regler og standarder må det offentlige legge lista på et nivå som hindrer sosial dumping - og som fremmer høye standarder for seriøsitet. Dette har en positiv smitteeffekt på hele nærings- og arbeidslivet.

Fellesforbundet støtter derfor at det skal utarbeides en Norgesmodell med nasjonale seriøsitetskrav for alle offentlige anskaffelser. Heldigvis starter vi ikke på bar bakke. Viktige stikkord er Skiensmodellen, Osломodellen, seriøsitetsbestemmelsene som er forhandlet fram mellom Fellesforbundet og BNL (og til dels KS), Lov og forskrift om offentlige anskaffelser – for å nevne noe. I byggenæringen har vi gjennom mange år hatt et dyptpløyende partssamarbeid knyttet til seriøsitet generelt, og til offentlige innkjøp spesielt. I fjor sommer utarbeidet eksempelvis Byggenæringens Landsforening og Fellesforbundet 10 felles innspill til den kommende Norgesmodellen. Vi vil også vise til LOs innspill i prosessen nå og kravene som der fremmes til offentlige anskaffelser.

Sentrale elementer i eksisterende seriøsitetsmodeller er krav til faglærte, lærlinger, egenbemanning, antall ledd i kontraktkjeden og så videre. Nivået på kravene varierer, og bør i mange tilfeller forsterkes. Til det videre arbeidet med Norgesmodellen i bygg vil Fellesforbundet særlig framheve følgende:

- Offentlige anskaffelser må bidra til å styrke det organiserte arbeidslivet. Det bør være en fordel å ha tariffavtale, rett og slett fordi det i de aller fleste tilfeller borger for en viss seriøsitet, og i tariffbedriftene finner det seriøse arbeidslivets førstelinjeforsvarere – nemlig tillitsvalgte. Tariffbedriftene bør derfor ha en fast track – et hurtigspor – i offentlige anskaffelser. Det kan handle om noe forenklet dokumentasjon og raskere saksbehandling, og lignende. Dette vil ikke innebære diskriminering av bedrifter uten tariffavtale, like lite som at noen diskrimineres når de må gjennom den litt langsommere sikkerhetskontrollen på Gardermoen.
- Norgesmodellen må ikke danne et tak for hvilke krav som kan stilles ved offentlige innkjøp. Per i dag har for eksempel et stort antall kommuner vedtatt seriøsitetskrav de mener er riktige for sine innkjøp. Vi kan ikke komme i en situasjon hvor innføring

Vår dato
04.04.2022

Vår referanse
22/1530-6/ LIE1

av en Norgesmodell innebærer at de må senke standarden. Partene har vært ledende i utviklingen av seriøsitetsbestemmelser i byggenæringen, og må fortsatt sitte i førersetet i det videre arbeidet.

- Seriøsitetskrav er null verdt om kravene ikke følges opp gjennom effektiv kontroll og sterke sanksjoner. I verste fall blir konkurransesituasjonen da enda verre for de seriøse tilbyderne. En vesentlig del av Norgesmodellen må handle om akkurat dette.
- Offentlige anskaffelser i byggenæringen må bidra til å sikre og utvikle fagkompetanse innenfor byggfagene. Leverandører skal derfor være tilknyttet en lærlingeordning, og det bør stilles krav om at minimum 10 prosent av arbeidet utføres av lærlinger. Det bør også være en forpliktelse for leverandørene til å legge til rette for et samarbeid med NAV for prosjekter a la «Trøndelagsmodellen» og «Skole på byggeplass».
- Det blir ofte hevdet at det er vanskelig for mindre offentlige aktører, som småkommuner, å stille seriøsitetskrav. Fellesforbundet mener at dette ikke stemmer, og at det ikke minst for mindre kommuner må være en styrke å ha et klart, enkelt og godt regulert innkjøpsregime. Vi må rett og slett gjøre det enklere for alle parter å være seriøs.
- Seriøsitet i anskaffelser handler også om planleggingen og framdriften i forkant av selve anskaffelsesprosessen. I byggenæringen ser vi at både for store prosjekter og for korte og stramme byggetider kan drepe seriøsiteten i gjennomføringen.

Offentlige anskaffelser er et felt med mye juss. Dette kan virke både handlingslammende og ekskluderende når vi skal diskutere og utforme seriøsitetskrav. Og jussen brukes utvilsomt i noen tilfeller for å ta rotta på politikken. I byggingen av Norgesmodellen, både for byggenæringen og mer generelt, må vi nå konsentrere oss om hva vil oppnå, hva visjonene for modellen er – og så får vi om nødvendig heller justere noe på hvordan vi til syvende og siste operasjonaliserer kravene.

Med vennlig hilsen
Fellesforbundet

Steinar Krogstad
(sign.)

Line Eldring
(sign.)

Dette brevet er elektronisk godkjent i Fellesforbundet og har derfor ingen signatur